

ZAKON
O OPĆOJ SIGURNOSTI PROIZVODA

“Službeni glasnik BiH” 102/09

Na temelju članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 63. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 4. studenog 2009. godine, i na 39. sjednici Doma naroda, održanoj 15. prosinca 2009. godine, usvojila je

ZAKON

O OPĆOJ SIGURNOSTI PROIZVODA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1. (Cilj i opseg)

- (1) Ovim se Zakonom uređuje opća sigurnost proizvoda koji su stavljeni na tržište, kriteriji za ocjenjivanje usklađenosti s općim sigurnosnim zahtjevom, te obveze proizvođača i distributera.
- (2) Ovaj Zakon primjenjuje se na sve proizvode definirane u članku 2. točka a) ovoga Zakona, izuzev proizvoda čiji su sigurnosni zahtjevi uređeni posebnim važećim propisima Bosne i Hercegovine.
- (3) Ako posebnim propisima iz stavka (2) ovoga članka nisu obuhvaćene sve vrste i kategorije rizika koje proizvod može predstavljati, ovaj se Zakon primjenjuje na te proizvode samo u odnosu na te vrste i kategorije rizika.
- (4) Ako posebnim propisima iz stavka (2) ovoga članka nisu uređene obveze proizvođača i distributera, u tom slučaju primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.
- (5) Ispunjavanjem obveza propisanih ovim Zakonom ne isključuje se odgovornost proizvođača za štetu nastalu od proizvoda s nedostatkom u smislu propisa kojima je uređena ta odgovornost.

Članak 2. (Definicije)

Pojmovi koji se koriste u smislu odredaba ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

- a) 1) **Proizvod** je svaki neprehrambeni proizvod koji je namijenjen potrošačima ili koji bi u razumno predvidljivim uvjetima potrošači mogli uporabiti čak i ako im nije izravno namijenjen, a koji je isporučen ili učinjen dostupnim, uz plaćanje ili besplatno, u okviru kakve trgovačke djelatnosti, uključujući i proizvod isporučen ili učinjen dostupnim u okviru pružanja usluga, bez obzira na to je li nov, rabljen ili prepravljen.
- 2) Ova definicija proizvoda ne odnosi se na rabljene proizvode koji se dobavljaju kao antikviteti ili na proizvode koji zahtijevaju popravak ili prepravak prije uporabe, pod uvjetom da dobavljač u tom smislu jasno obavijesti osobu kojoj dostavlja dani proizvod.

b) **Siguran proizvod** je svaki proizvod koji u uobičajenim ili razumno predvidljivim uvjetima uporabe, uključujući trajanje i po potrebi stavljanje u uporabu i zahtjeve za ugradbu i održavanje, ne predstavlja nikakav rizik ili samo najmanji rizik spojiv s uporabom proizvoda, a koji se smatra prihvatljivim i sukladnim s visokom razinom zaštite sigurnosti i zdravlja ljudi, posebno uzimajući u obzir sljedeće elemente:

- 1) značajke proizvoda, osobito njegov sastav, pakiranje, upute za sklapanje te po potrebi ugradbu i održavanje;
- 2) utjecaj proizvoda na druge proizvode u slučaju kad se razumno može predvidjeti da će se on rabiti s drugim proizvodima;
- 3) predstavljanje proizvoda, njegovo označavanje, upozorenja i upute za njegovu uporabu i odlaganje nakon uporabe i sve druge oznake ili obavijesti koje se odnose na taj proizvod;
- 4) kategorije potrošača izloženih riziku kada rabe određeni proizvod, osobito djecu i starije osobe.

Mogućnost postizanja više sigurnosti ili dostupnosti proizvoda koji predstavljaju niži stupanj rizika ne može biti osnovom da bi se proizvod smatrao opasnim.

c) **Opasan proizvod** je svaki proizvod koji nije sukladan s definicijom sigurnog proizvoda iz točke b) ovoga članka.

d) **Ozbiljan rizik** je svaki rizik koji zahtijeva brzo djelovanje nadležnih tijela u Bosni i Hercegovini, uključujući i rizik čije posljedice nisu trenutačne.

e) **Proizvođač** je:

- 1) svaka pravna osoba ili poduzetnik ili fizička osoba sa sjedištem odnosno prebivalištem u Bosni i Hercegovini koja se bavi izradom, doradom ili preradom proizvoda i svaka druga osoba koja se predstavlja kao proizvođač, stavljajući na proizvod svoje ime, žig ili drugi razlikovni znak;
- 2) predstavnik proizvođača, ako proizvođač nema sjedište odnosno prebivalište u Bosni i Hercegovini, ili uvoznik proizvoda, ako proizvođač nema predstavnika proizvođača sa sjedištem odnosno prebivalištem u Bosni i Hercegovini;
- 3) druga pravna osoba ili poduzetnik ili fizička osoba u opskrbnome lancu koja obavlja trgovinu i/ili trgovačke usluge, u mjeri u kojoj njezina djelatnost može utjecati na sigurnosne značajke proizvoda.

f) **Distributer** je svaka pravna osoba ili poduzetnik ili fizička osoba koja obavlja trgovinu i/ili trgovačke usluge i čija djelatnost u opskrbnome lancu ne utječe na sigurnosne značajke proizvoda.

g) **Povrat proizvoda** od potrošača podrazumijeva svaku mjeru usmjerenu na vraćanje opasnoga proizvoda kojega je proizvođač ili distributer već isporučio ili ga učinio dostupnim potrošaču.

h) **Povlačenje proizvoda s tržišta** podrazumijeva svaku mjeru usmjerenu na sprječavanje distribucije i izlaganja, te nuđenje opasnoga proizvoda potrošačima.

i) **Opasna imitacija** je opasan proizvod obmanjujućeg izgleda koji nije prehrambeni proizvod, ali svojim oblikom, mirisom, bojom, vanjskim izgledom, pakiranjem, oznakama, opsegom ili veličinom sliči ili podsjeća na prehrambeni proizvod pa postoji mogućnost da ga potrošači, osobito djeca, ne razlikuju od prehrambenog proizvoda i stoga stave u usta, sisaju ili progutaju, što može biti opasno i izazvati, primjerice, gušenje, trovanje te perforiranje ili opstrukciju probavnoga trakta.

j) **Europski standard** je standard usvojen od europskih tijela za standardizaciju i dostupan je javnosti.

k) **Stavljanje proizvoda na tržište** je prva radnja kojom se proizvod stavlja na raspolaganje, uz naplatu ili besplatno, prvi put na tržište Bosne i Hercegovine s nakanom distribuiranja ili uporabe na tržištu Bosne i Hercegovine.

l) **Stavljanje proizvoda u uporabu** podrazumijeva trenutak prve uporabe proizvoda u Bosni i Hercegovini od krajnjega korisnika.

m) **Nadzor nad tržištem** je cjelovit sustav mjera, postupaka i radnji koje se provode radi osiguranja usklađenosti proizvoda koji su stavljeni na tržište ili u uporabu s propisanim kriterijima iz ovoga Zakona, u svrhu ispunjenja općih sigurnosnih zahtjeva.

POGLAVLJE II. OPĆI SIGURNOSNI ZAHTEVI ZA PROIZVODE I KRITERIJI ZA OCJENJIVANJE USKLAĐENOSTI

Članak 3.

(Opći sigurnosni zahtjev za proizvode)

Proizvođač je obvezan na tržište stavljati samo sigurne proizvode.

Članak 4.

(Zahtjevi za opasne imitacije)

Nije dopušteno proizvoditi, stavljati na tržište, uvoziti ili izvoziti opasne imitacije iz članka 2. točka i) ovoga Zakona.

Članak 5.

(Usklađenost s propisima i standardima)

(1) Proizvod se smatra sigurnim ako ispunjava sve sigurnosne i zdravstvene zahtjeve utvrđene posebnim propisima koji se primjenjuju na teritoriju Bosne i Hercegovine za taj proizvod.

(2) Pretpostavlja se da je proizvod siguran u pogledu rizika i kategorija rizika ako ispunjava zahtjeve bosanskohercegovačkih standarda kojima se preuzimaju europski standardi.

(3) Popis standarda iz stavka (2) ovoga članka objavljuje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine u "Službenom glasniku BiH".

Članak 6.
(Ostali kriteriji za ocjenjivanje usklađenosti)

U slučajevima koji nisu obuhvaćeni člankom 5. ovoga Zakona usklađenost proizvoda s općim sigurnosnim zahtjevom ocjenjuje se uzimajući u obzir osobito sljedeće elemente:

- a) bosanskohercegovačke standarde kojima se preuzimaju relevantni europski standardi, osim onih iz članka 5. stavak (2) ovoga Zakona,
- b) druge bosanskohercegovačke standarde,
- c) kodekse dobre prakse za sigurnost proizvoda koji su na snazi za odgovarajuće područje,
- d) posljednja postignuća znanosti, tehnike i tehnologije,
- e) razumna očekivanja potrošača u vezi sa sigurnošću.

Članak 7.
(Provođenje nadzora nad tržištem)

U smislu odredaba ovoga Zakona, nadzor nad tržištem glede sigurnosti proizvoda provode:

- a) Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), koja obavlja poslove i zadatke u granicama nadležnosti propisanih Zakonom o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04 i 44/07);
- b) inspeksijska tijela Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sukladno posebnim zakonima i drugim propisima (u daljnjem tekstu: nadležna inspeksijska tijela), koja provode inspeksijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona radi ispunjenja općih sigurnosnih zahtjeva i određuju i poduzimaju odgovarajuće upravne mjere i radnje radi osiguranja usklađenosti proizvoda s propisanim kriterijima iz ovoga Zakona.

Članak 8.
(Zaštitna klauzula)

Nadležna inspeksijska tijela poduzet će odgovarajuće mjere kako bi spriječili stavljanje proizvoda na tržište ili naložiti njegovo povlačenje s tržišta ili povrat proizvoda od potrošača ako postoje dokazi da je taj proizvod opasan, usprkos njegovoj usklađenosti s kriterijima iz čl. 5. i 6. ovoga Zakona.

POGLAVLJE III. OBVEZE PROIZVOĐAČA I DISTRIBUTERA

Članak 9.
(Obveze proizvođača)

(1) Proizvođač je dužan, u granicama svoje djelatnosti, pružiti potrebne obavijesti potrošačima koje će im omogućiti da procijene rizik svojstven proizvodu tijekom razdoblja njegove uobičajene ili razumno predvidljive uporabe kada takvi rizici nisu jasno zamjetljivi bez odgovarajućih upozorenja, te da poduzmu mjere opreza protiv tih rizika.

(2) Upozorenja iz stavka (1) ovoga članka ne oslobađaju proizvođača od obveza ispunjavanja i drugih zahtjeva propisanih ovim Zakonom.

(3) Proizvođač je dužan, u granicama svoje djelatnosti, poduzimati mjere u skladu sa značajkama proizvoda koje isporučuje, a koje mu omogućavaju:

- a) da je upoznat s rizicima koje ti proizvodi mogu predstavljati;
- b) da poduzme odgovarajuće radnje, uključujući povlačenje takvih proizvoda s tržišta, odgovarajuće i efikasno upozoravanje potrošača ili povrat proizvoda od potrošača, kada je to potrebno da bi se izbjegli ti rizici.

(4) Mjere iz stavka (3) ovoga članka između ostalog uključuju:

- a) navođenje podataka na proizvodu ili njegovom pakiranju kojima se identificiraju proizvođač i proizvod: naziv i puna adresa proizvođača, naziv i tip ili model proizvoda i, ako postoji, serijski broj proizvoda,
- b) ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu, razmatranje prigovora i vođenje registra prigovora, te obavještanje distributera o ovim mjerama.

(5) Radnje iz stavka (3) točka b) ovoga članka proizvođač poduzima dobrovoljno ili po nalogu nadležnih inspeksijskih tijela. Proizvođač poduzima mjeru povrata proizvoda od potrošača kao posljednju mjeru samo kada druge mjere nisu dostatne za sprječavanje rizika, kada to smatra nužnim ili kada je dužan to učiniti u skladu s mjerom koju je izreklo nadležno inspeksijsko tijelo.

Članak 10. (Obveze distributera)

(1) U svrhu osiguranja poštovanja općih sigurnosnih zahtjeva za proizvod, distributer je dužan postupati s dužnom pažnjom, tako da ne opskrbljuje potrošače proizvodima za koje zna ili bi na temelju raspoloživih informacija i profesionalnog znanja i iskustva trebao znati da nisu usklađeni sa sigurnosnim zahtjevima.

(2) Distributer je, u granicama svoje djelatnosti, također dužan sudjelovati u praćenju sigurnosti proizvoda stavljenih na tržište, a naročito tako što:

- a) prosljeđuje obavijesti o rizicima koje proizvod može predstavljati;
- b) vodi i stavlja na raspolaganje dokumentaciju potrebnu za praćenje podrijetla proizvoda;
- c) surađuje u provođenju mjera i radnji koje poduzimaju proizvođači, nadležna inspeksijska tijela i Agencija s ciljem izbjegavanja rizika;
- d) poduzima mjere koje omogućavaju djelotvorniju suradnju s proizvođačima, nadležnim inspeksijskim tijelima i Agencijom.

Članak 11.
(Zajedničke obveze proizvođača i distributera)

(1) Ukoliko proizvođač i distributer, na temelju raspoloživih obavijesti i profesionalnog znanja i iskustva, znaju ili bi trebali znati da proizvod koji su stavili na tržište predstavlja rizik za potrošače i da nije sukladan s općim sigurnosnim zahtjevom, dužni su o tome odmah obavijestiti Agenciju, naročito dajući podatke o mjerama i radnjama poduzetim kako bi se spriječio rizik za potrošače.

(2) Proizvođači i distributeri dužni su, u granicama svoje djelatnosti, surađivati s nadležnim inspekcijskim tijelima i Agencijom u provedbi mjera i radnji poduzetih radi izbjegavanja rizika što ih predstavljaju proizvodi koje oni isporučuju ili su ih već isporučili.

(3) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine posebnim propisom utvrđuje sadržaj i procedure glede posebnih zahtjeva za obavještanje i suradnju iz ovoga članka.

POGLAVLJE IV. NADZOR

Članak 12.
(Nadzor nad provedbom Zakona)

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodit će Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i nadležna ministarstva entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE V. KAZNENE ODREDBE

Članak 13.
(Teži prekršaji)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 25.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- a) suprotno članku 3. ovoga Zakona stavi na tržište proizvod koji nije siguran;
- b) suprotno članku 4. ovoga Zakona proizvede, stavi na tržište, uveze ili izveze opasnu imitaciju iz članka 2. točka i) ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 10.000 KM kaznit će se poduzetnik i/ili fizička osoba za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.000 KM kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 14.
(Lakši prekršaji)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

a) suprotno članku 9. stavak (1) ovoga Zakona ne obavijesti na odgovarajući način potrošače ili ne poduzme odgovarajuće mjere kako bi im omogućila da izbjegnu rizik;

b) suprotno članku 9. stavak (3) točka b) ne poduzme odgovarajuće radnje, uključujući povlačenje neusklađenih proizvoda s tržišta, odgovarajuće i efikasno upozoravanje potrošača ili povrat proizvoda od potrošača kada je potrebno izbjeći rizike koje predstavlja taj proizvod;

c) suprotno članku 10. stavak (2) točka b) ne vodi dokumentaciju za praćenje podrijetla proizvoda, odnosno na zahtjev nadležnog inspekcijskog tijela ne stavi na raspolaganje dokumentaciju koja omogućava praćenje podrijetla proizvoda;

d) suprotno članku 11. stavak (1) ovoga Zakona ne obavijesti Agenciju o rizicima koje predstavlja proizvod koji je stavljen na tržište;

e) suprotno članku 11. stavak (2) ovoga Zakona uskrati suradnju s nadležnim inspekcijskim tijelima i Agencijom.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.500 KM kaznit će se poduzetnik ili fizička osoba za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za prekršaje iz stavka (1) ovoga članka.

POGLAVLJE VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 15.
(Rok za donošenje propisa)

(1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijet će propis iz članka 11. stavak (3) ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stavka (1) ovoga članka primjenjivat će se važeći podzakonski akti ukoliko nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

(3) U slučaju saznanja o proizvodu ili skupini proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje i sigurnost potrošača, koja zahtijevaju donošenje odluke kojom se zabranjuje ili ograničava uvoz, stavljanje na tržište i izvoz tih proizvoda, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine će, najkasnije u roku od 30 dana, donijeti odluku kojom će pobliže urediti postupanje proizvođača i distributera u ovome području.

Članak 16.
(Prestanak važenja ranijeg zakona)

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o općoj sigurnosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 45/04).

Članak 17.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".